

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 213 с.

Автори:

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорєлова Т.В. – к.е.н, доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Бойчева О.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Галіта К.Ю. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Георгіу О.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Голубчикова Ю.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Гуцол А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Дарій А.М. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джусенко Т.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.В. – студент кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.П. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Калантарчук Т.І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко А.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко В.К. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Марушевська В.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Никитюк К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Попряга Ц.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пухкан Н.М. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ревунов М.С. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Самарова А.О. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ткач В.С. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тодорова К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В.В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шепель М.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шпак І.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шумська А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Юрист М.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бойчева О.П., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів.....	7
Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств.....	13
Варналій А.О., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз рівня інфляції та його вплив на економічні показники.....	19
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів.....	27
Стародубцева Т.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз державного боргу України.....	34
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового обігу в Україні.....	40
Калантарчук Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне прогнозування валютних курсів.....	45
Джусенко Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне спостереження банківської системи України.....	52
Марушевська В.В., Погорєлова Т.В. Історичні аспекти розвитку статистики.....	57
Пухкан Н.М., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України.....	62
Ткач В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження активів комерційних банків України.....	68
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом.....	74
Іванов М.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України.....	79
Попряга Ц.І., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків	87
Самарова А.О., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання ліквідності та платоспроможності банківської системи України.....	93
Георгіу О.А., Милашко О.Г. Валовий національний дохід як один з основних показників СНР на прикладі Іспанії.....	99
Кравченко А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз турпотоків між Україною та Великобританією.....	104

Георгіу О.А., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Іспанії та України.....	109
Голубчикова Ю.В., Милашко О.Г. Влияние Франции на развитие мировой экономики	114
Гуцол А.А., Милашко О.Г. Статистический анализ использования услуг облачных вычислений.....	119
Дарій А.М., Милашко О.Г. Аналіз використання мережі інтернет в Україні.....	128
Іванов М.П., Милашко О.Г. Характеристика підприємств, що використовували комп'ютер продовж року.....	132
Кравченко В.К., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання мережі Інтернет.....	137
Никитюк К.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж на підприємствах.....	142
Ревунов М.С., Милашко О.Г. Застосування комп'ютерних технологій для надання накладних рахунків.....	147
Тодорова К.С., Милашко О.Г. Проблеми зовнішньої трудової міграції населення України.....	153
Шепель М.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання соціальних медіа на підприємствах.....	159
Шпак І.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз торгівлі через комп'ютерні мережі.....	165
Шумська А.О., Милашко О.Г. Використання ІКТ для надання рахунок-фактур.....	171
Юрист М.В., Милашко О.Г. Статистичний аспект аналізу видів зовнішнього зв'язку з мережею Інтернет.....	177
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання місцевих бюджетів України.....	182
Галіта К.Ю., Погорєлова Т.В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України та їх статистичний аналіз.....	188
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз страхового ринку в Україні.....	195
Варналій А.О., Ольвінська Ю.О. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні.....	201

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Іванов М. В.¹, Погорєлова Т. В.²

1 – студент, кредитно-економічний факультет,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Іванов М. В., Погорєлова Т. В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України. Обґрунтовано необхідність дослідження кон'юнктури валютного ринку. Розглянуто фактори, що впливають на попит валюти серед населення. Проаналізовано динаміку попиту на валюту по регіонах.

Ключові слова: валютний ринок, валютні операції, кон'юнктура ринку, попит та пропозиція, статистика

Иванов М. В., Погорелова Т. В. Статистический анализ валютных операций коммерческих банков Украины. Обоснована необходимость исследования конъюнктуры валютного рынка. Рассмотрены факторы, влияющие на спрос на валюту среди населения. Проанализирована динамика спроса на валюту по регионам.

Ключевые слова: валютный рынок, валютные операции, конъюнктура рынка, спрос и предложение, статистика.

Ivanov M. V., Pogorelova T. V. Statistical analysis of foreign exchange operations of commercial banks of Ukraine. The necessity of studying the conjuncture of the foreign exchange market is grounded. Factors affecting the demand for currency among the population are considered. Dynamics of demand for currency by regions is analyzed.

Keywords: currency market, foreign exchange operations, market conditions, supply and demand, statistics.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Іванов, М. В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України [Текст] / М. В. Іванов, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 79 – 86.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Ринок валютних операцій є однією з найважливіших для дослідження сегментів національної економіки. Саме на цьому ринку можна дослідити стан експортно-імпортних відносин країни. Саме на ньому формується ринкова ціна на національну валюту, яка хвилює всю країну.

Актуальність дослідження полягає в постійній зміні показників валюти. Також можна сказати, що наукових робіт на цю тему майже зовсім нема, бо Національний Банк України майже не публікує розгорнутої інформації по операціям, що мають місце на валютному ринку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Аналіз наукової літератури із зазначеної проблематики свідчить про те, що на даний час це одна з найменш висвітлених тем з боку науковців.

Ситуація на валютному ринку завжди викликала значний інтерес з боку багатьох відомих вітчизняних вчених. Дослідженням цієї теми займалися такі економісти-дослідники: А. Демківський, О. Дзюблук, Б. Івасів, О. Барановський, О. Береславська. Дослідженням теоретичних та практичних аспектів валютних операцій в своїх працях займалися О. Мозговий, О. Дзюблук, А. Грищенко, Б. Івасів, А. Крючкова, М. Савлук.

Валютними операціями називають певні банківські та фінансові операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності [1].

Валютними засобами, цінностями країни, згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», є: по-перше, готівкова іноземна валюта; по-друге, платіжні документи (чеки, векселі, тратти, депозитні сертифікати, акредитиви та ін. в іноземній валюті); по-третє, цінні папери (акції, облігації, купони до них, бони, векселі та ін.) в іноземній валюті; по-четверте, золото та інші дорогоцінні метали у вигляді злитків, пластин і монет, а також сертифікати, облігації, гарантії та інші цінні папери, номінал, яких виражений у золоті, коштовному камінні [2].

По-перше дослідимо інформацію про обсяг готівкової іноземної валюти, купленої у фізичних осіб (рис.1). У 2015 році трьома регіонами, у яких провели операцій по продажу іноземної валюти на найбільшу суму були Дніпропетровська область, м. Київ і Одеська область.

У м. Київ проведено операцій на суму 12641.68 млн. грн., що у 3,20 разів більше ніж в Одеській області. У Дніпропетровській області було проведено операцій на суму в 13013.50 млн. грн., що у 3.29 рази більше ніж у Одеській області та у 1.03 рази більше ніж у м. Києві.

З рисунку бачимо, що, дійсно, найбільшими по обміну валютою серед областей України є Одеська область, Дніпропетровська та місто Київ. Така ситуація складається по декількох причинах. Першою є розмір регіонів. Київ є найбільшим та густішим по населенню містом в Україні. На другому місті – Харків. Проте, він в рейтингу регіонів по обміну валюти фізичними особами займає значно відстає від перелічених вище.

Роздивимось на прикладі Одеси означену ситуацію уважніше. Одеса є портовим містом, отже, в ньому завжди був великий обіг валюти. Це пов'язано з великою кількістю моряків, що є жителями Одеської області. Більшість з них отримують заробітну плату в іноземній валюті. Тому, приїжджаючи в рідне місце, для розрахунків на території України вони повинні скористуватися послугами обміну.

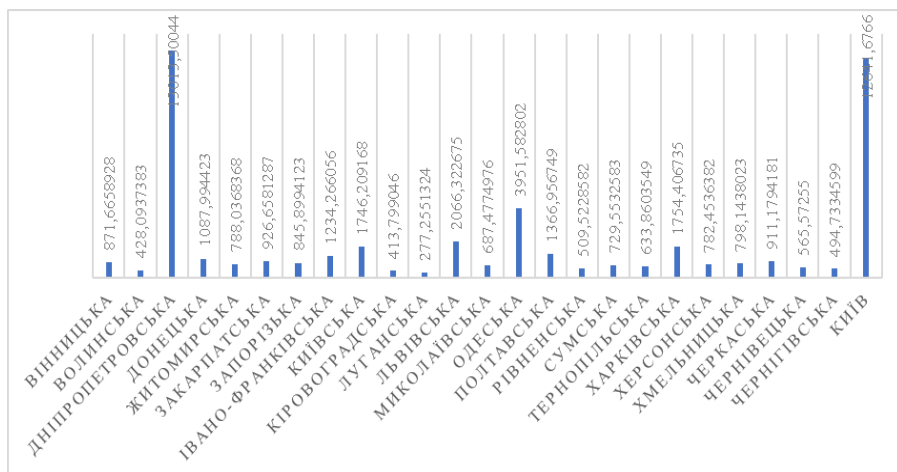

Рис.1. Обсяги готівкової іноземної валюти, купленої у фізичних осіб у 2015 році, млн. грн.

В Дніпропетровській області причини інші. ВРП (Валовий Регіональний Продукт) в цій області найбільший у всій Україні. Проте, на першому місці, на нашу думку, Дніпропетровська область опинилася через лояльність місцевих жителів до Приватбанку. Довіра до банку, власник якого походить з того ж міста можлива дуже висока.

Побудуємо та розглянемо територіальну структуру покупки готівкової іноземної валюти України у 2016 році (рис. 2). У 2016 році ситуація порівняно з 2015 роком трохи змінилася. Дніпропетровська область поступила свою позицію Києву. Порівняно з минулим роком, обсяг готівкової іноземної валюти, купленої у фізичних осіб у 2016 році в Києві збільшився на 59,0%. Цей факт можна зв'язати з підвищенням довіри національній валюті. В Дніпропетровській області попит на національну валюту зменшився на майже 18,0%. Це може бути пов'язано з націоналізацією Приватбанку. Взагалі, після націоналізації цей банк лишився без багатьох клієнтів. Одеська область збільшила кількість операцій по обміну валют на 122,8%. Першопричиною цього також може бути віра в національну валюту. З іншого боку, дуже популярними в 2015 році були побоювання щодо різкого падіння курсу гривні. Отже, для більшого розуміння проблеми, підемо далі по хронологічному ланцюжку.

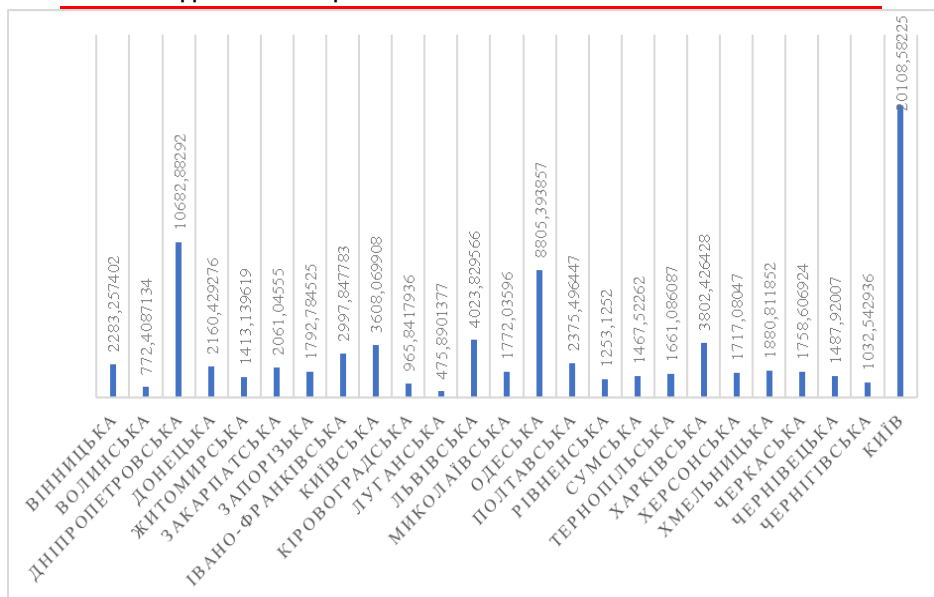

Рис.2. Обсяг готівкової іноземної валюти, купленої у фізичних осіб у 2016 році, млн. грн.

По тих же самих трьох регіонах отримали таку інформацію: у м. Києві за 2016 рік куплено у фізичних осіб іноземної валюти на 20108.58 млн. грн. Це у 2.28 рази більше ніж у Одеській області, де було продано 8805.39 млн. грн. національної валюти, і у 1.21 рази більше, ніж у Дніпропетровській області.

В свою чергу, подивимось на дані, отримані за 2017 рік (рис. 3). В 2017 році кількість операцій в Києві продовжує зростати. Приріст дорівнює 313,8%. В 2017 році прогнози щодо курсу були вже більш оптимістичними. Проте, на таке різке зростання обсягів проданої національної валюти комерційними банками це вплинути не могло. В Одеській області в 2017 році приріст становив 251,2%. По тим же причинам, що й з Києвом, поспішних висновків щодо причин такого швидкого росту показника, не робитимемо. У Дніпропетровській області в той же час обсяги проданої національної валюти продовжують стрімко падати (майже на 7,1%).

У 2016 році в місті Київ було продано національної валюти на суму 83213.29 млн. грн. Це в 2.69 разів більше ніж в Одеській області й в 8.39 разів більше ніж в Дніпропетровській області.

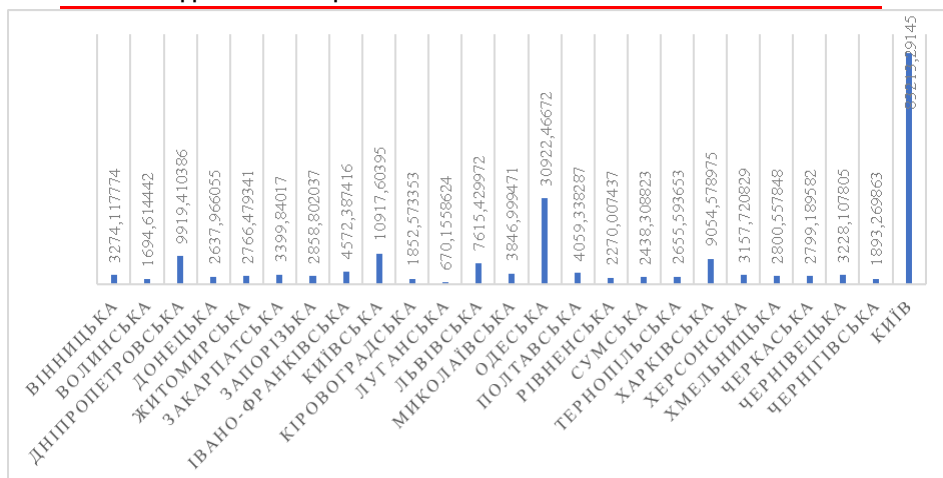

Рис. 3. Обсяг іноземної валюти, купленої у фізичних осіб у 2017 році, млн. грн.

Дані результати можуть бути пов'язані з націоналізацією Приватбанку наприкінці 2016 року. У 2015 році Дніпропетровська область була на першому місці по сумі, на яку було здійснено операцій по купівлі іноземної валюти банками. Так як головний офіс банку знаходився в місці народження його засновника – у Дніпропетровській області, можна з певною впевненістю стверджувати, що найбільш лояльними клієнтами ПриватБанку було населення саме цього регіону. Проте, після його націоналізації велика кількість людей перестали так активно користуватися послугами банків, до яких вони відносилися з меншою довірою.

Порівняємо обсяги іноземної валюти, проданої фізичним особам між найбільшими регіонами України за 2015-17 рр. (рис. 4).

У 2016 році в м. Києві, порівняно з 2015 роком обсяг іноземної валюти, проданої фізичним особам збільшився у 1.10 рази. Проте, це зовсім незначне збільшення порівняно з тим, як збільшився цей показник у 2017 році – у 13.65 рази.

У Дніпропетровській області цей показник у 2016 році зріс у 1.40 рази. У 2017 році обсяг іноземної валюти, проданої фізичним особам у Дніпропетровській області збільшився у 4.18 разів.

І в Одеській області у 2016 році іноземної валюти фізичним особам було продано у 1.44 рази більше ніж у 2015. А у 2017 році цей показник зріс аж у 14.65 рази.

Така статистика свідчить про зростання зацікавленості населення в інвестування в іноземну валюту. Також це може свідчити про збільшення

недовіри до національної валюти з боку фізичних осіб.

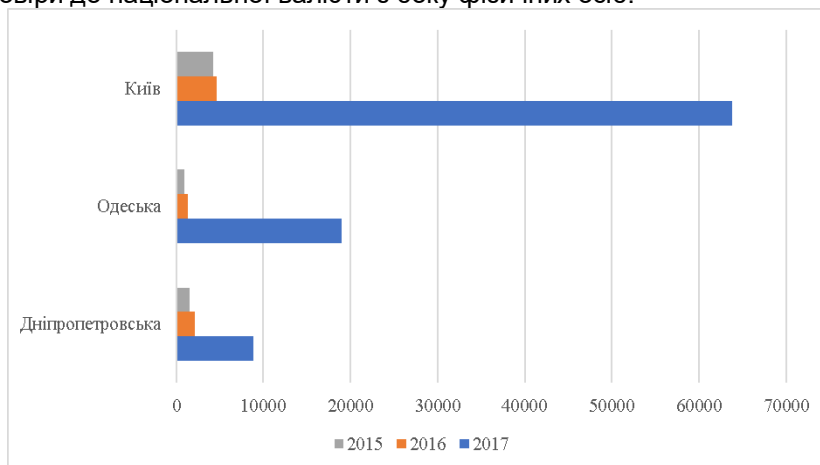

Рис. 4. Динаміка обсягів іноземної валюти, проданої фізичним особам у найбільших регіонах України в 2015-2017, млн. грн.

Проте, як ми дізналися з даних про купівлю національної валюти, вони теж зростають. Це призводить нас до дуже простого висновку, що зростає не якийсь певний показник, а загальний обсяг операцій з валютою з боку фізичних осіб. Роздивимося рисунок 5, де представлені дані за 2016 рік щодо купівлі та продажу іноземної валюти.

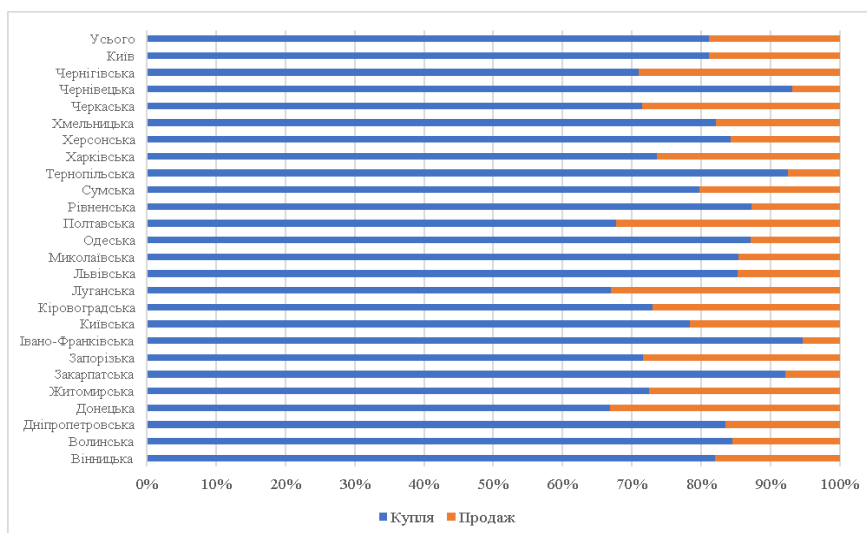

Рис.5. Купля/Продаж іноземної валюти фізичним особам 2016 рік, %

Бачимо, як співвідносяться між собою купівля на продаж національної валюти у фізичних осіб. Як можна побачити з цього рисунку, доля продажу іноземної валюти фізичними особами дійсно значно більша, ніж її продаж.

Порівняємо це з рис.6, де відображаються дані за 2017 рік. У цьому році співвідношення продажу та купівлі іноземної валюти фізичними особами значно вирівнялось.

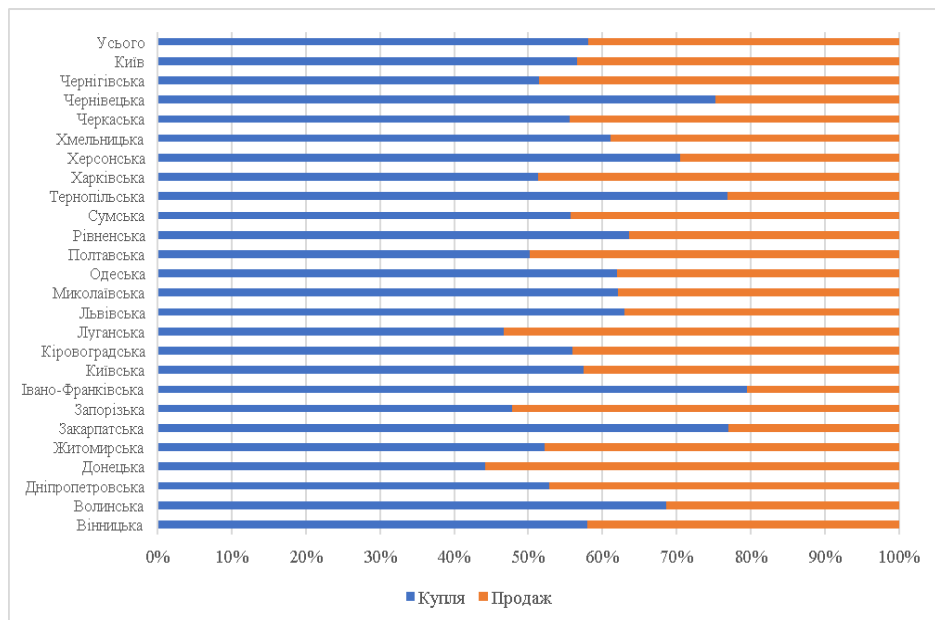

Рис.6. Купля/Продаж іноземної валюти фізичним особам за 2017 рік, %

Обидва показники зробили помітний стрибок в обсягах. Їх зріст може збільшувати лібералізація законодавства щодо валютного ринку. У 2018 році висуватиметься на розглядання Закон України "Про Валюту". Це може дати ще більший поштовх розвитку валютного ринку. Закон надаватиме велику кількість нових можливостей фізичним особам.

Висновки. Національний Банк України не публікує всю інформацію про валютний ринок. У 2015 році ВРП у Дніпропетровській області пояснює причину такого високого попиту на послуги обміну валют. Після націоналізації Приватбанку, ситуація повністю змінилась. Дніпропетровська область більше не зростає в обсягах обміну. А Одеська область та місто Київ тільки збільшують темпи зростання. Ринок валют стає все більш популярним серед фізичних осіб. Відбувається швидкий

зріст показників як продажу, так і купівлі іноземної валюти. В 2015-2016 роках більшу долю займали операції з купівлі іноземної валюти у фізичних осіб.

У 2017 році склалася інша ситуація. На ринку обидва види операцій займали майже рівні частини, проте обсяг операцій з продажу національної валюти комерційними банками ще має перевагу. Такі показники можуть свідчити про те, що фінансова грамотність населення зростає з кожним роком і в операціях на валютному ринку приймає участь все більша кількість людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз банківської діяльності [Електронний ресурс]. – <http://library.if.ua/book/59/4149.html>
2. Валютні операції [Електронний ресурс]. – http://lubbook.org/book_443_glava_1_Tema:Valjtn%D1%96_oper%D1%81%D1%96%D1%97..html
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.
5. Підгорний, А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова. - Одеса: Атлант, 2014. – 408 с.
6. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорєлова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

